

קווים אדומים - השותפות למניעת אלימות בזוגיות

סיכום מפגש רשת 15/6/22

מטרת המפגש:

- היכרות עם ממצאי סקר התפיסות ותרגום משותף של הממצאים לדרכי פעולה ולתובנות עבור קבוצות העבודה ביוזמה.
- קידום משותף של כלי המדידה לאמדן היקפי האלימות בזוגיות.

במפגש השתתפו 100 נציגי ונציגות ארגונים מכל המגזרים.

[לצפייה במצגת המפגש המלאה](#)

חלק א - עדכונים מהיוזמה

רשת היוזמה הולכת ומתרחבת. ביוזמה שותפים כ 170 ארגונים - ציבוריים, פרטיים וחברתיים, פורומים, חוקרות וחוקרים ונציגים מהקהילה מכל המגזרים ומכל חלקי החברה בישראל.

מטרות ויעדים משותפים -

היוזמה פועלת לאור **חזון, ייעוד, מטרות ויעדים (עברית/ערבית)** שהוגדרו במשותף ומכוונת לפעולה בתחום המניעה והאיתור המוקדם של אלימות בזוגיות. לאור מטרות אלו, בכנס הרשת בדצמבר ובדיוני ועדת ההיגוי הוגדרו חמישה תחומי פעולה אסטרטגיים, סביבם הוקמו חמש קבוצות עבודה אשר יצאו לדרך בחודש האחרון.

קבוצות עבודה - מעל 140 שותפות ושותפים הצטרפו לחמש קבוצות העבודה. שתי קבוצות עבודה כבר יצאו לדרך:

- שפה** - יצירת שפה משותפת הכוללת מושגים והגדרות מוסכמים וברורים לתיאור התופעה ומרכיביה, ובפרט כאלו שיתרמו לקידום מניעה, איתור מוקדם והנגשה לקהלי יעד מגוונים.
- מעורבות גברים** - שינוי תפיסת התפקיד של גברים בישראל בתחום האלימות בזוגיות, ובכלל זה הגברת האחראיות הציבורית הגברית, השותפות והתרומה הישירה שלהם לצמצום התופעה.

ביולי יצאו לדרך שתי קבוצות נוספות:

- ילדים/ות ונוער** - חינוך ומניעה מוקדמת. הטמעת תהליכים חינוכיים וקהילתיים המייצרים חשיפה משמעותית ושיטתית של ילדים/ות ובני/ות נוער לידע ולכלים לניהול יחסים מכבדים וללא אלימות המכוונים למניעה מוקדמת.

- מענים למניעה - מיפוי, זיהוי ופיתוח מענים המקדמים מניעה ואיתור מוקדם והנגשתם לכלל הציבור, כולל התייחסות לצעירים וצעירות.

בדצמבר תפתח הקבוצה האחרונה

- מודעות - איתור הדרכים והכלים להעלאת מודעות ורתימת הציבור לצמצום תופעת האלימות בזוגיות, על מכלול מופעיה תוך התייחסות לכלל החברה בישראל.

פורומי רחב -

לצד קבוצות העבודה מוקמים ביוזמה מספר פורומי רחב חדשים: פורום חברה חרדית, פורום חברה ערבית, פורום מגזר עסקי. כל פורום יעסוק בנושאים ייחודיים לו וישמש גם להיוועצות פנימית על נגזרות ייחודיות של הכיוונים המתפתחים ביוזמה המותאמות לעשייה בחברות ומגזרים השונים.

צוותים וועדות נושאים -

ביוזמה פעלו ופועלים מספר צוותים וועדות נושאים.

צוות מייעץ מחקרי - מלווה את מחקרי היוזמה ובפרט את תהליך פיתוח המדד להיקפי תופעת האלימות בזוגיות

ועדת אתר - מלווה את הקמת האתר המשותף של היוזמה.

ועדת מיתוג - ליוותה את תהליך מיתוג היוזמה, בתוכו בחירת שם היוזמה ולמעשה עם השלמת התהליך סיימה את תפקידה.

מיתוג היוזמה

קווים אדומים - השותפות למניעת אלימות בזוגיות. זהו שם היוזמה שנבחר בסיומו של תהליך ארוך ומקיף שלוה בהיוועצויות עם מומחים בקריאייטיב, ועדת המיתוג, עם הרשת, עם אנשי מקצוע הפועלים בחברות שונות בישראל ולבסוף הונחה החלטה על שולחנה של ועדת ההיגוי שברוב גדול בחרה בשם "קווים אדומים". אנו עובדות כעת בפורומים שונים על העברת המסרים בחברות השונות השותפות ביוזמה.

חלק ב - היכרות עם ממצאי סקר התפיסות ותרגום משותף של הממצאים לדרכי פעולה

בישראל נערכה מדידה של היקפי תופעת האלימות בזוגיות לאחרונה בשנת 2001. ביצוע מדידה כזו הוא מהלך מורכב ביותר ממגוון סיבות. כחלק מפעילות היוזמה ושיתוף הפעולה עם משרד הרווחה והוועדה הבין משרדית, יצאנו לדרך ליצירת מדד ישראלי למדידת היקף התופעה, שיכלול בין השאר גם ביצוע סקר ארצי רחב.

להלן שלבי פיתוח המדד:

בחלק זה של המפגש הוצגו ממצאי סקר התפיסות.

- סקר התפיסות הוא שלב חשוב בפיתוח המדד. הסקר הועבר למדגם של 1005 איש/ה. שאלון הסקר פותח במעורבות של מעל 70 אנשי ונשות מקצוע.
- מטרת הסקר הייתה לבדוק אילו התנהגויות נתפסות כאלימות בציבור בישראל.
- הסקר סיפק הזדמנות להתנסות בניסוח פריטים על תופעות האלימות השונות. בנוסף, הסקר איפשר זיהוי פערים בין התנהגויות שמזוהות כאלימות על ידי א/נשי המקצוע לבין התפיסה הציבורית. בסקר הושם דגש על אלימות שאיננה פיזית או מינית. סוגי אלימות אלו, כפי שלמדנו כפי שלמדנו מהסקירה שערכנו על מדדים מהעולם, קשים יותר להגדרה ולמדידה.
- במפגש הציגה ענת פנסו, מנכ"לית חברת ERI המובילה את פיתוח המדד, ממצאים עיקריים מסקר התפיסות. את הממצאים העיקריים אפשר לראות [בקישור](#). [לדו"ח המלא - בקישור](#).

עיבוד ממצאי הסקר

- במהלך הכנס, התחלקנו לקבוצות עבודה אשר עסקו בעיבוד ממצאי הסקר. העיבוד התבצע בשני שלבים:
- עיבוד ראשוני בקבוצות קטנות – נערכו דיונים על משמעויות הנתונים ופרשנויות אפשריות שלהם, כהכנה לדיון העיקרי בקבוצות דיון.
- ממצאים לפעולות - דיון זה שנערך בשש קבוצות, עסק בעיבוד ממצאי הסקר להבנות על פעולות נדרשות בשטח.

להלן עיבוד דיוני הקבוצות בנושא: ממצאים לפעולות

בדיונים עלו מגוון תובנות ממצאי הסקר. תובנות אלו ופעולות הנובעות מהן, שויכו על ידי המשתתפות/ים לקבוצות העבודה ביוזמה וכך יוצגו כאן בסיכום. תובנות אלו יועברו למנחי קבוצות העבודה להמשך עיבוד והטמעה. ארבעה נושאים חזרו על עצמם בדיוני הקבוצות בשכיחות גבוהה:

- צעירים/ות - ממצאי הסקר הראו כי גילאי 18-24 אופיינו בזיהוי גבוה יותר של אלימות ונכונות גבוהה יותר לפעול, לעומת גילאי 25-34 שהיו הנמוכים ביותר בזיהוי אלימות. עלה צורך בהפניית תשומת לב לעיסוק במניעה בגילאים אלו.
- אלימות – שליטה - ממצאי הסקר הראו זיהוי נמוך של התנהגויות שאינן פיזיות כהתנהגויות אלימות. חלק גדול מהתנהגויות אלו הן התנהגויות של שליטה ועלה הצורך להמשיג אותן באופן מובחן כדי להקל על הזיהוי שלהן.
- יצירת אלטרנטיבה להתנהגות אלימה - חזרה אמירה על כך שבעיסוק במניעה חשוב לא רק להגיד "מה לא" אלא גם להמשיג "מה כן" – מה נחשב בגבול הלגיטימי של ניהול מערכת יחסים זוגית וכיצד נראית מערכת יחסים מיטיבה.
- התייחסות דיפרנציאלית לקבוצות חברתיות שונות – הסקר הראה הבדלים בתפיסת האלימות ובנכונות לפעולה מול אלימות בחלקים שונים בחברה – תרבותית וגילאית. חזרה האמירה כי פעולות ופתרונות צריכים להיות מותאמים לכל פלח חברתי באופן מובחן, בהתאם למאפייניו.

ממצאים לפעולות – תובנות לקבוצות העבודה

שפה

- המשגה ושיום של התנהגויות שליטה שונות – להגברת הזיהוי שלהן על ידי הציבור. עלה הצורך להשתמש במושגים כמו "שליטה" ו"שתלטנות קיצונית" לצד המילה "אלימות".
- יצירת התאמה של השפה שבה מסבירים את המופעים השונים של אלימות לקבוצות תרבותיות וגילאיות שונות.
- קידום חקיקה שממשיגה את סוגי האלימות השונים.
- הכשרת א/נשי מקצוע וסוכני שינוי להיכרות עם מגוון המופעים של אלימות ולשימוש במושגים חדשים שיאפשרו הסברה טובה יותר.

מעורבות גברים

- חשיפה רחבה של גברים, להבנה של אלימות שאינה פיזית.
- ייחוד פעולות הסברה ומניעה לגברים צעירים. בגילאים 18-24 יש חלון הזדמנויות לשינוי ויש לחפש מקומות בהם צעירים וצעירות הם "קהל שבוי".

- הגברת העיסוק בגבריות, מצוקות של גברים, תפיסות של גבריות ועולם הרגש הגברי בקרב העוסקים/ות בתחום.
- מתן כלים לזוגיות בריאה, כהשלמה להסברה של "מה לא".
- אפשרות להגברת מעורבות של גברים דרך עיסוק בנושא של אבהות.

מענים למניעה

- שומרי/ות סף וסוכני/ות שינוי – יצירת ארגז כלים מובנה לזיהוי מוקדם, הפניה ותמיכה, וכן הרחבה משמעותית של מגוון וסוג הגורמים המקצועיים והקהילתיים שיכולים לשמש כשומרי סף וסוכני/ות שינוי (למשל מטפלים/ות משפחתיים, רבנים בחברה החרדית והדתית ועוד).
- צעירים/ות – עבודה במקומות בהם צעירים וצעירות נמצאים כמו מוסדות לימוד, צבא, מקומות עבודה, מרכזי צעירים/ות ועוד כדי לספק ידע על אלימות בזוגיות, אך לשים דגש גם על כלים לזוגיות בריאה.
- הורדת חסמים בפנייה לסיוע כשיש סימנים לאלימות – פנייה למשטרה, לגורמי טיפול ועוד.
- הכשרות הקהילה לזהות סימנים לאלימות, בדגש על אלימות לא פיזית ולתת כלים להתערבות.

ילדים/ות ונוער

- היום המיקוד הוא מול בנות. צורך לתת כלים ולייצר עבודה מול בנים – ניהול כעסים, התמודדות עם לחץ ועוד.
- עבודה ברשתות החברתיות בהם נמצאים ילדים/ות ונוער.
- יצירת לחץ ציבורי על משרד החינוך ליישם תוכניות בנושא.
- מתן כלים לניהול זוגיות בריאה ולא רק מיקוד ב"מה לא".

מודעות

- גיוס מובילי דעה, בהתאם לקהילות השונות, כסוכני שינוי.
- הנגשת מידע על מענים וטיפול.
- הנגשת מידע על ידי נשים וגברים שיצאו מאלימות.
- הרחבה משמעותית ויצירתית של מקומות הנגשת המידע על אלימות ועל מענים לאלימות.
- יצירת מידע ודרכי הנגשת מידע מותאמים תרבותית.
- גיוס תקשורת לפעולה, הכשרה שלה ויצירת הבנות על הדרך שבה התקשורת יכולה לתרום למניעה.

[להרחבה על התבונות שעלו והסיווגים שנערכו על ידי המשתתפות/ים](#)

חלק ג – קידום משותף של כלי המדידה לאמדתן היקפי האלימות בזוגיות בישראל

איזה מידע יספק המדד?

- היקף תופעת האלימות בזוגיות.
- שיעור הנפגעות/ים מסוגים שונים של אלימות בזוגיות.
- מאפיינים של נפגעות ונפגעים.

מבנה המדד

אינדיקטורים לאלימות שאינה פיזית או מינית	אינדיקטורים לאלימות פיזית או מינית	מאפייני רקע
<ul style="list-style-type: none"> התנהגויות בן/ת זוג בהווה ובעבר תחושות/מצבים מתמשכים של המשיב/ה 	<ul style="list-style-type: none"> ביחס לבן/בת זוג בהווה ובני/בנות זוג בעבר: התנהגויות בן/ת זוג ותדירויותיהן תוצאות של התנהגויות דיווח (למי סיפרו ולמי פנו) 	<ul style="list-style-type: none"> ביחס למשיב/ה ובן/בת זוג/ה בהווה: דמוגרפיה בסיסית מצב תעסוקתי שימוש בחומרים ממכרים (אלכוהול, סמים) היסטוריה של חשיפה לאלימות

גיבוש חלק המדד העוסק בסוגי אלימות שאינה אלימות פיזית או מינית

חלק זה נערך בעבודה בקבוצות קטנות ועסק בגיבוש רשימת פריטים למדד שיבדקו אלימות שאינה פיזית או מינית (ללא חלק שעוסק בתחושות ומצבים מתמשכים).

לכל קבוצה ניתנו 22 היגדים אפשריים למטרת מדידה של אלימות שאינה פיזית או מינית. ההיגדים נלקחו ממדדים בינלאומיים, מסקר התפיסות או מקבוצות המיקוד שנערכו במסגרת תהליך פיתוח המדד.

כל קבוצה התבקשה לגבש הסכמות על 4 שאלות:

- היגדים שחייבים להופיע במדד.
- היגדים שאפשר לוותר עליו/הם במדד.
- היגד אחד שהיה לגביו חילוקי דעות ולמה.
- היגד אחד שחברות וחברי הקבוצה הסכימו שחסר וכדאי שיופיע במדד.

מספר ממצאים מרכזיים שעלו מדיוני הקבוצות:

5 היגדים שסומנו ככאלו שחייבים להופיע במדד בדירוג הגבוה ביותר (הנימוקים מופיעים בקובץ המלא):

- מאיים שאם תעזוב/תעזבי אותו/ה הוא/היא יפגע/תפגע בעצמו/ה.

2. לא משתף/ת אותך במידע על המצב הפיננסי שלכם. (מצב חשבון/ות הבנק, תיק ההשקעות וכיו"ב), ומונעת ממך גישה למקורות המידע הללו. (למשל - מסרבת לגלות לך את הסיסמה לאתר או מחליף/ה אותה כל הזמן באופן שלא מאפשר לך להכנס).
3. מונעת ממך לצאת מהבית. (נועל/ת את הדלת ומחביא/ה את המפתחות, לא נותן/ת לך את מפתחות האוטו וכיו"ב).
4. רוצה לדעת איפה את/ה נמצא/ת בכל רגע ודורש/ת ממך להתקשר ולדווח לו/לה
5. עוקב/ת אחריך או מרגל/ת אחריך. (באמצעות מצלמות, מכשירי האזנה או GPS).

4 היגדים שסומנו בדירוג הגבוה ביותר ככאלו שאפשר לוותר עליהם במדד (הנימוקים מופיעים בקובץ המלא, יש לציין כי הייתה הסכמה רחבה פחות על היגדים אלו):

1. מסרבת לקיים איתך יחסי מין אלא אם כן תבצע/י שינוי מסוים בגופך. (למשל - תרד/י במשקל, תסיר/י קעקוע וכיו"ב).
2. מפקח/ת ועוקב/ת אחרי כל ההוצאות שלך.
3. אומר לך שאף אחד/ת אחר/ת לא ירצה להיות איתך ושאינ לך סיכוי למצוא זוגיות אחרת.
4. לוחץ/ת עליך לקיים יחסי מין בתדירות גבוהה מזו שאת/ה מעוניין/ת בה, מרבה לבקש וליזום יחסי מין, כועס/ת עליך ומאוכזב/ת ממך כשאת/ה מסרבת.

היגדים חסרים:

חזרה אמירה על הצורך להוסיף היגדים הנוגעים באלימות רוחנית ודתית ולהרחיב היגדים בנושא של אלימות כלכלית.

אם תרצו להעמיק בהבנת השיקולים שהנחו את הקבוצות בדירוג ההיגדים עיינו [בקובץ המלא](#).

הנתונים המלאים יצטרפו למידע שעלה ממחקר המדדים מן העולם, קבוצות המיקוד והיועצויות עם מומחים ומומחיות רבים ליצירת נוסח שאלון הפיילוט.

סיכום ומה הלאה

הוצג צפי למפגשי היוזמה עד סוף שנת 2022:

[להצטרפות](#) לקבוצת הוואטסאפ לעדכוני היוזמה (קבוצה שקטה לעדכונים והזמנות למפגשים)